І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 146. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 11-го СЕРПНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 11, 1965 No. 146. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 10 серпня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ $280 МІЛЬЙОНІВ НА НАУКОВІ ДОСЛІДИ над здоровними проблемами і заповів, що незабаром він найменує окрему Комісію в Білому Домі, яка має визначити, які цілі мають бути для ЗДА в таких ділянках, як здоров'я, виховання і „щастя". Цю Комісію очолюватиме колишній секретар здоров'я за президента Айзенгавера Маріон Б. Фолсом, і він буде підлягати Президентові. Ця Комісія складатиметься з урядових і приватних осіб.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПОВІДОМИВ 9-го СЕРПНЯ, ЩО ЗРЕЗИҐНУВАВ ГОЛОВНИЙ ЛІКАР ЗДА д-р ЛЮТЕР Л. ТЕРРІ, який очолював Уряд Публічного Здоров'я. Д-р Террі залишить свій пост 30-го вересня, коли займе становище президента Пенсилвенійського університету. Президент заявив, що ще не знає, хто буде наступником д-ра Террі. Але Джансон сказав, що шукатиме дуже енерґічного і творчого лікаря в цілій країні, щоб обсадити пост головного лікаря. Д-р Террі має 52 роки, він займає становище головного лікаря від 15-го січня 1961-го року. Раніше він працював як асистент директора Крайового Інституту Здоров'я.

ОАД ЗВЕРНУЛАСЯ ДО ДОМІНІКАНСЬКОГО НАРОДУ З ПРОЄКТОМ КОНСТИТУЦІЇ І ЗАМИРЕННЯ, і є надія, що ще цього тижня настане спокій в Санто Домінґо, бо почне урядувати тимчасовий президент, 44 річний Гектор Ґарсія-Ґодой. Він має вже готовий склад членів свого кабінету і чекає тільки на те, щоб обидва провідники воюючих груп генерал Антоніо Імберт Баррерас, який є головою хунти, і полковник Франсіско Каманьо Деньо підписали договір про замирення та прийняли плян, який виготовила місія Ради Американських Держав. Кабінет Ґарсії-Ґодоя буде поміркований, не буде в ньому ані скрайніх лівих ані занадто правих. Цей кабінет має довести до законних виборів нового президента і тоді зрезиґнує.

З ПИТТСБУРҐУ, Па., ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО НА СТАЛЕВОМУ РИНКУ МИНУЛОГО ТИЖНЯ НЕ БУЛО ЯКОГОСЬ ГОРЯЧКОВОГО РУХУ, хоч із першим вересня може початися страйк, бо переговори, які тривають вже понад сім місяців, не дають оптимістичних вислідів, які могли б впевнити тих, що потребують сталі або її продукують, що цього року обійдеться без страйку. Деякі сталеварі повідомляють навіть, що замовлення на сталь дещо зменшилося, хоч, звичайно, перед небезпекою страйку, замовлення на сталь збільшуються, бо фірми, які потребують сталі, хочуть мати більші запаси на випадок страйку. З того виходить, що промисловці не передбачають можливости страйку в сталевій продукції.

ВИҐРАНІ ВИБОРИ КОНҐРЕСМЕНА ЛІНДСЕЯ В НЮ ЙОРКУ — ЦЕ УМОВА ДО УСПІХІВ РЕСПУБЛІКАНЦІВ В 1966-му РОЦІ, — твердить губернатор-республіканець з Ореґону Марк О. Гетфілд. Як відомо конґресмен Ліндсей кандидує на посадника Ню Йорку і хоче перемогти демократичного кандидата, якого Демократична партія ще не найменувала після того, як посадник Роберт Ф. Ваґнер відмовився кандидувати на четверту каденцію. Губернатор Гетфілд говорить, що деякі республіканці вже тепер передбачають, що коли в 1965 році Ліндсей переможе в Ню Йорку, то в 1968 році республіканський виборчий список очолюватимуть Ліндсей-Гетлі, або Гетлі-Ліндсей. Гетлі плянує в 1966-му році кандидувати на сенатора з Ореґону.

У СВІТІ

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР ЛЮДВІҐ ЕРГАРД ВИСЛОВИВ переконання, що його Християнсько-демократична партія знову переможе у парляментарних виборах,, які відбудуться в Німеччині 19 вересня ц. р. Офіційна передвиборча кампанія почнеться 21 серпня ц.р. Ергард заповів, що між християнсько-демократичною партією і соціял-демократичною не буде коаліції. Він твердить, що соціялісти „не здібні" до державної керми Німеччини. Соціял-демократи під проводом берлінського посадника Віллі Брандта збільшили число своїх прихильників.

АВЕРЕЛЛ ГАРРИМАН ПЕРЕКОНАНИЙ, що совєтський прем'єр Алексєй Косиґін і югославський диктатор Тіто вірять у добру волю північно-в'єтнамського диктатора Го Чі Мінга, який — мовляв — погодився би на мирові переговори в справі Південного В'єтнаму, якщо тільки Америка припинила б бомбардування Півн. В'єтнаму. Однак Тіто відмовився заґарантувати, що так дійсно буде, коли б Америка припинила налети. Гарриман промовляв у радіо-телевізійній програмі „Зустріч з пресою" на тему своєї двократної розмови з совєтським прем'єром Косиґіном і свої візити у Тіта.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" ПРОГОЛОСИЛА статтю на тему закордонної політики СССР, в якій вправді знову ласться проти „американських аґресорів у В'єтнамі", але водночас боронить принципу політики співіснування, як „єдиної альтернативи у добі атомової зброї". „Правда" закидає Комуністичному Китаєві „підсичування штучних розбіжностей в справах ідеології і політики". Назагал тон тієї статті — як на совєтську пресу — поміркований.

ДО НЕАПОЛЮ ПРИЧАЛИВ ДВА ТИЖНІ ТОМУ совєтський вантажник „Ільїчевск", щоб набрати пального. Італійські приписи кажуть, що на всі кораблі, які впливають до італійських портів, входять митні урядовці, накладають печатки задля ґарантії, що нiщо не буде вивантажене ані навантажене без згоди митної управи. Однак капітан корабля рішуче відмовив вступу на корабель будь-кому. Ніхто теж не виходить з корабль на сушу. Гадають, що той корабель везе зброю для одної з держав Близького Сходу, або — має виряд для шпигування американської Шостої Фльоти на Середземному морі.

ПАРТІЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ УНІЇ У ГРЕЦІЇ ВІДКИНУЛА 116 голосами проти 26 кандидатуру Стефаноса Стефанопульоса, дезиґнованого королем Константином на нового прем'єра. Ця партія має більшість у парляменті. Вона лідтримує кандидатуру свого лідера, 77-літнього Георґа Папандреу, що його король димісіонував три тижні тому. Стефанопульос заповів, що зречеться свого мандату. Урядова криза продовжується.

ІНДІЯ ЗАКИДАЄ ПАКІСТАНОВІ, що він перекинув до індійської частини Кашміру, що є предметом спору між тими двома державами від 17-ох років, нові військові частини. Індійське військо у Кашмірі звело сутичку з „пакістанськими інфільтраторами" навіть недалеко столиці Кашміру Срінаґару. Індія вислала туди також військові транспорти. Ситуація між Індією і Пакістаном знову загострена.

Під час пожежі в силосній ямі ракети „Титан" в Серсі, Аркенсо, згинули 33 робітники

Серсі, Аркенсо. — 9-го серпня вибухла пожежа в силосній ямі, з якої запускається керовану ракету „Титан", і в цій жахливій катастрофі до ранку 10-го серпня нараховано 33 трупи робітників, які там працювали. Всіх робітників було 44 і доля решти робітників не є відома, правдоподібно, що і вони не живуть. Два робітники, які працювали недалеко виходу, встигли втекти, бувши тільки троха попечені. Силосна яма цих ракет є 150 стіп завглибшки. Робітники працювали в ній, щоб дещо змінити в цьому проєкті. Титан є 103 стопи заввишки. Представник летунства заявив, що в Титані не було атомової бомби і тому не може бути атомової експльозії, але ракета була виповнена пальним, і тому є утруднене рятування робітників, яких захопила пожежа при праці в ямі. Рятункова бриґада в числі 100 осіб мала утруднену працю тому, що в ямі був густий дим і велика гаряч. Причина пожежі не відома, вона вибухла на другому рівені ями, яка має 8 рівенів. Прізвищ загинулих робітників не опубліковано, це станеться аж тоді, коли відома буде доля всіх працівників. Робітники продовжують працю, щоб дещо змінити й поліпшити фізичні можливості деяких силосних ям для керованих ракет Титан. Пожежа вибухла о год. 1:30 по полудні, вечором о год. 8:30 гаряч зменшилася, що могло бути ознакою того, що пожежа загасилася. До того часу рятівники не могли витримувати в гарячі довше, як 30 мінут, і часто змінювалися. Між працівниками були й військовики і інші робітники — столярі, електрики, малярі та водопровідники.

Продаж товарів на кредит збільшується

Вашинґтон. — Продаж товарів на кредит збільшився в червні цього року на дол. 602 000 000, але це збільшення є менше в порівнянні із зростом в попередніх місяцях, — як про це звітує Федеральна Резервова Рада. В травні продаж товарів на кредит збільшився був на — 670 000 000, а в квітні цього року на — 744 000 00 долярів. Червневе збільшення є найменше в цьому році, бо від січня до червня пересічне збільшення продажу товарів на кредит становило — 661 000 000 000 долярів. В 1963 і 1964 роках цей продаж пересічно збільшувався щомісяця на 470 000 000 000. Цілий консумпційний кредит цього року до червня становив — 62 790 000 000 долярів, на — 6 900 000 000 більше, як в першій половині минулого року, що є доказом на те, що економіка цієї країни збільшується.

У Дітройті відбудеться Союзовий День з участю Й. Лисогора й Марусі Бек

Дітройт. — В неділю 15 серпня цього року відбудеться тут у парохіяльному городі біля Понтіяку, Мишиґен, за 28 миль від центру Дітройту, Союзовий День, де головними промовцями будуть головний предсідник Українського народного Союзу Йосип Лисогір та радна міста Дітройту, колишня його посадниця, Маруся Бек. Виступить там Хлоп'ячий хор „Боян" під керівництвом К. Цепенди й оркестра „Верховина". Буде переведена льотерія та передбачується різні „несподіванки". Наші пані приготовляють буфет. Передбачується масову участь громадянство з Дітройту, Віндзору й околиці. Початок —о год. 1-ій по полудні. Напередодні, в суботу 14-го серпня Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Дітройті переведе піврічні збори, на яких буде складене інформаційне звідомлення за перше півріччя. Підсумок організаційної праці з'ясує обласний організатор Володимир Гірняк, а головну промову виголосить п. Йосип Лисогір. Після того відбудеться обмін думок на союзові теми. На тих зборах обов'язкова учать голів, секретарів Відділів та всіх курсантів. З уваги на згаданий вище Союзовий День — передбачується, що на нарадах Окружного Комітету Виділів УНСоюзу буде дуже багато осіб.

Хлоп'ячий відпочинковий табір на Союзівці закінчено гарним пописом дітей

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. — В суботу 7 серпня ц.р. на цій оселі УНСоюзу закінчився по трьох тижнях другий уже в цьому році виховно - відпочинковий табір для дітей, влаштовуваний УНСоюзом й Управою Союзівки. В хлоп'ячому таборі, що тривав від 18 липня, і що ним керувала так же само, як попереднім дівочим табором, п-ні Марія Химинець, дружина відомого українського громадського діяча із Закарпаття д-ра Юліяна Химинця, взяло участь понад сорок хлопців. На закінчення табору відбувся попис дітей, на багату й різноманітну програму якого склалися, крім відкриття і вступного слова, що його виголосила п-ні Марія Химинець, рецитації дітей, їхні сольові й гуртові пісні, гарно вивчені танки, як також впоряд і вправи. В урочистості закінчення взяв участь гол. предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір з дружиною, як також численні батьки учасників табору та гості, які рясними оплесками висловили признання невтомній управительці таборів і виховниці пані Марії Химинець за її віддану й повну посвяти й успіхів працю.

На Союзівці відбувся концерт Тамари Лихолай і квартету „Каравана"

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — Атракцією кінця минулого тижня на цій виховно-відпочинковій оселі УНСоюзу був мистецький вечір з участю співачки Тамари Лихолай та квартету ревелерсів „Каравана", який відбувся в суботу 7-го серпня у виповненій вщерть залі „Веселки". Тамара Лихолай, лірично - кольоратурне сопрано з Арґентини, відспівала при фортепіяновому супроводі Володимира Гентиша шість українських пісень в опрацюванні відомих українських композиторів. Дуже оригінальним був виступ квартету ревелерсів „Каравана", в склад якого входили Богдан Бемко, як керівник, Михайло Длябога, Роман Канюка та Любомир Калинич. Названі ревелерси відспівали при фортепіяновому супроводі Марійки Гечи низку пісень і модерних танків, усе власної композиції і з власними текстами. Проводив вечором Володимир Гентиш. Після вечора відбулася при звуках оркестри „Амор" забава з танками.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕСТЕРІГАЄ КОМУНІСТІВ ПРОТИ НАДІЙ НА РОЗЛАМ В ГРОМАДЯНСТВІ ЗДА ЩОДО В'ЄТНАМУ

Вашинґтон. — Президент Джансон перестеріг комуністичні країни проти їх надій на суперечності в громадській опінії американців щодо справи В'єтнаму. Він висловив цю пересторогу в розмові з журналістами між двома сесіями, що їх Президент відбув у Білому Домі в минулий понеділок 9 серпня ц. р. з двома групами сенаторів. На тих сесіях Президент інформував сенаторів про ситуацію у В'єтналі та дальшу політику ЗДА у цій справі. Його завваги доповнювали генерал Максвелл Тейлор, який саме вернувся з Сайґону, переставши бути тамошнім амбасадором ЗДА. — Аверелл Гарриман інформував про свої розмови з совєтським прем'єром Алексєєм Косиґіном і югославським диктатором Тітом, а секретар оборони Роберт МекНамара з'ясовував заходи щодо збільшення американських збройних сил у Південному В'єтнамі. Приявним на тих нарадах був також амбасадор ЗДА в ОН Артур Ґолдберґ. Ті наради були — за пізнішими ствердженнями сенаторів — дуже цікаві, повчальні й корисні. Деякі сенатори висловлювали різні свої сумніви й застереження. Найбільшими критиками політики президента Джансона у відношенні до В'єтнаму були завжди демократичні сенатори Вейн Морз і Ернест Ґрунінґ, але також демократичні сенатори Майк Мансфілд, Дж. В. Фулбрайт і Роберт Кеннеді, як те ж республіканські сенатори Джекоб Джевітс і Джордж Ейкен мають різні застереження. Запитаний у цій справі Президент заявив, що він не шукав і не шукає повної однозгідности та що він знає, що завжди в кожній складній справі є розбіжності думок. Проте він висловив глибоке переконання, що величезна більшість народу підтримує його політику у відношенні до В'єтнаму, яка насправді є продовженням політики, що її трималися також два попередні американські президенти, Д. Д. Айзенгавер і Джан Ф. Кеннеді. Президент ствердив ще раз, що ЗДА виконують своє договірне зобов'язання, боронючи Південний В'єтнам проти комуністичної аґресії, — скінчиться аґресія то й скінчиться оборона. Під час отих нарад у Білому Домі — коло 800 комуністів, пацифістів і різних спантеличених юнаків переводили демонстрацію. Коли вони хотіли вдертися до Білого Дому, щоб передати свою петицію — поліція перевела коло 350 арештувань. Демонстранти вимагали, щоб Конґрес перевів їхню пацифістичну деклярацію. Тим часом у Південному В'єтнамі чисельний стан американського війська зріс до 82.400 осіб, при чому Армія нараховує там 40.000 вояків, фльота 4.500 моряків, морська піхота 25.700 і летунство 12.000. Дальші транспорти військ причалюють до Південного В'єтнаму майже щодня. Найбільші бої велись останньо довкола місцевости Дукко, де так звані спеціяльні американські військові частини мають великий табір.

Сінґапур став окремою державою

Сінґапур. — Сінґапур, який був автономним містом-провінцією у федерації Маляйзії, виступив із тієї федерації і став самостійною державою. Сталося це мирно, за згодою уряду Маляйзії. У цій справі підписано договір, який передбачує в майбутньому спільну закордонну політику й спільну оборону Сінґапуру й Маляйзії, забезпечує Маляйзії і Британії військові бази в Сінґапурі та стверджує тісне пов'язання економік Маляйзії і Сінґапуру. Цей договір підписали прем'єр Маляйзії князь Абдул Рахман і прем'єр Сінґапуру Лі Куан Ю. Федерація Маляйзії існувала від 16 вересня 1963 р. і зараз після її постання Індонезія заповіла, що „знищить" її, як ніби „імперіялістичний" форпост Британії. Британія зобов'язалася боронити Маляйзію проти аґресивної політики Індонезії, яка раз-у-раз висилає на територію Індонезії групи саботажистів і партизанів. Головною причиною суперечок між центральним урядом Маляйзії і автономним Сінґапуром були етнічні й мовні розбіжності. В Сінґапурі живе 1,350.000 китайців і 254.000 маляйців. Маляйці становлять 40% понад 10 - мільйонового населення федерації. Однак заява сінґапурського прем'єра Лі Куана Ю, що він хоче нав'язати торговельні взаємини з Індонезією, Москвою і Пейпінґом — погрожує гострим конфліктом з Маляйзією, проти якої воює Індонезія з комуністичною допомогою. Індонезія рада цьому роздорові й заявила , що визнає самостійність Сінґапуру.

Юліян Середяк, український видавець з Арґентини відвідав „Свободу"

Джерзі Сиґі. — В понеділок 9 серпня ц. р. відвідав „Свободу" ред. Юліян Середяк, видавець сатирично-ілюстраційного журналу „Мітла" та книжок у Буенос Айресі, Арґентина. В його видавництві появилось до цього часу понад 20 книжок, не рахуючи щорічного великого календаря „Мітли", яка втішається поважним збутом на американському континенті. Останнім твором, який тільки-що побачив світ у видавництві Ю. Середяка, є чепурно з технічного боку оформлена книжка Ганни Черінь „Їдьмо зі мною", серія подорожніх репортажів, між якими є також відділ „У царстві „Свободи". Ред. Ю. Середяк коротко зупинився в Ню Йорку у переїзді до Торонта в Канаді, куди їде у відвідини своїх кревних і приятелів. У розмові з членами редакції „Свободи" подав цікаві подробиці про видавничі умовини в Арґентині. Ред. Ю. Середяк є також директором Українського Інформаційно-Видавничого Інституту в Арґентині, який видає еспанською мовою публікації про Україну. Саме тепер є в підготові до друку

Ред. Юліян Середяк

Історія УПА еспанською мовою. Між виданими цим Інститутом речами є й „Заповіт" Тараса Шевченка, щоправда білим віршом; цей переклад надрукований у 200 примірниках, розіслано до бібліотек і різних видатних осіб у світі. Ред. Юліян Середяк плянує перебути коло місяця в Канаді перед поворотом до Арґентини.

Гість з Арґентини з зацікавленням оглянув друкарню та книгарню „Свободи".

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВИЙШЛО 2 - 3 ЧИСЛО „БЛАГОВІСНИКА ВЕРХ. АРХИЄПИСКОПА"

Рим, Італія. — Тут появилося чергове, 2-3 число „Благовісника Верховного Архиєпископа Візантійсько-Українського Обряду", що є офіційним органом Верховного Архиєпископа Української Католицької Церкви, кардинала Йосифа Сліпого. На зміст нового числа цього журналу, що його редагує канцлер о. д-р Іван Хома, склалися матеріяли: Акт іменування Верховного Архиєпископа Кардиналом; Папська булла про надання церкви св. Атанасія Кард. Кир Йосифові і промова Кардинала; Четверта Сесія II Ватиканського Собору; Декрет про Екуменізм; Скорочення Евхарист. Посту; Авдієнція у Святішого Отця Папи Павла УІ 25 лютого 1965; Послання Верховного Архиєпископа до Студитів; Пасхальні побажання Українській Православній Церкві та ін.

НОВІ ДІЙСНІ ЧЛЕНИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА

Сарсель. — Згідно з повідомленням Історично-Філософічної Секції Наукового Товариства ім. Шевченка з 12 липня ц. р., на нових дійсних членів Наукового Товариства ім. Шевченка були обрані голосуванням членів цієї Секції такі українські науковці: проф. д-р Богдан Винар, д-р Богдан Казимира, ред. Іван Кедрин-Рудницький та о. крил. Ісидор Сохоцький. Крім того наймеиований на дійсного члена НТШ відомий польський науковець проф. д-р Оскар Галецький. Обрання усіх нових дійсних членів НТШ було затверджене Головною Радою НТШ.

ЯРОСЛАВ КУЛИНИЧ ВИСВІТЛЮЄ ФІЛЬМ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — На цій оселі УНСоюзу, в Кетскильських горах кінооператор Ярослав Кулинич висвітлюватиме в четвер 12 серпня ц. р. свій новий фільм з історії української Церкви п. н. „Від Митрополита Андрея до Кардинала Йосифа". Висвітлювання фільму почнеться о год. 8-ій веч. і буде відбуватися в залі „Веселки". На другий день, 13 серпня, цей же фільм буде висвітлений на оселі УРСоюзу „Верховина" в Глен Спей, Н. Й. також о год. 8-ій.

Д-р О. М. ВОЛЯНСЬКИЙ НАЙМЕНОВАНИЙ НА ДИРЕКТОРА СТЕЙТОВОЇ МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ

Олбані, Н. Й. — Відомого українського лікаря і громадського діяча д-ра Олега М. Волянського призначено на становище директора Стейтової школи Санмавнт для умово упосліджених у Тюппер Лейк, Ню Йорк. Згідно з повідомленням часопису „Вотеравн Дейлі Таймс" з 4 серпня ц. р., д-р Волянський зорганізує увесь склад керівництва і персоналу цієї школи і підготує все до відкриття, що відбудеться восени цього року в приміщеннях ліквідованого тепер шпиталю Ветеранської Адміністрації. Д-р Олег Волянський народжений в Україні, закінчив медичні студії в Познані. До ЗДА прибув 1950 р. Він є членом багатьох американських медичних асоціяцій і товариств як також членом Українського Лікарського Товариства Північної Америки. Дружина його Людмила, з дому Шара, і мають вони п'ятеро дітей.

УКРАЇНКА БАКАЛАВРОМ МИСТЕЦТВ В СІДНЕЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Сідней , Австралія. — У великій авлі Сіднейського університету відбулася 28 квітня ц. р. урочистість надання звання „бечелор оф артс". Між кандидатами, які осягнули цей науковий ступінь, була Олена Куцик. Вона здобула свій диплом з відзначенням , написавши: а) наукову працю п. н. „Політика Британії супроти Німеччини в 1920 році", б) критичну студію з ділянки методики історичних дослідів.

В майбутньому Олена Куцик задумує продовжувати дослідну працю, присвячуючи свою увагу проблемам з ділянки відродження Карпатської України, в університеті „Монаш" у Мелбурні.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ЯК У ДЖУНҐЛЯХ

Двісті будинків начислює селище Лугіне поблизу Коростеня на Житомирщині. Увечері тут „кипить" життя, — розповідають 9 липня кореспонденти часопису „Рабочая Газета" — Пиятика, бійки...

Недавно члени партії Микола Виговський, Смиківський та Бичківський напали на Леоніда Виговського і побили його. Після цього зайшли до буфету, випили, прийшли до будинку Леоніда, вдерлися до мешкання і почали його бити знову. Коли мати кинулася захищати сина, дісталося і їй.

ТОРГОВЕЛЬНИКИ ОБЕРНУЛИСЯ НА ... ПОКУПЦІВ

Коли спитати будь-яку людину в Україні, що вона передбачає купити в наступному році, хто знає, чи вона відповість на це питання.

І от фірма „Одежа" разом з міністерством торгівлі — розповідають С. Сергеєв та О. Барабаш у часописі „Рабочая Газета" з 6 липня, — відкрили в Києві десятиденний гуртовий ярмарок. На ярмарку торговельники обернулися в „покупців".

Уже тепер, — пише „Рабочая Газета", — іде велика підготовча робота, щоб у 1966 році кожний громадянин міг купити собі все, що йому потрібне, що йому подобається".

ВДРУГЕ ВИСМОКТУЮТЬ НАФТОВІ СВЕРДЛОВИНИ

У місті Долині Івано-Франківської области наполегливо вишукують резерви збільшення видобутку „чорного золота", тобто нафти. Оживають недіючі свердловини.

Підраховано, — каже кореспондент „Радянської України" (часопис з 7 липня), — що завдяки цьому буде додатково одержано 20 тисяч тонн нафти.

ХАРЧУВАННЯ ШКАНДИБАЄ

В меню їдальні ч. 423 при Київському заводі порційних автомобілів ім. Дзержинського значиться салата із свіжих огірків, салата з зеленої цибулі, — розповідає І. Забудько у „Ракянській Україні" з 9 липня . — Але ще задовго до кінця роботи їдальні цих страв уже немає".

ХОЧ ПЛИВИ В КОРИТІ

Щороку після дощу вулицю Марка Вовчка в Івано-Франківському заливає водою. Становище таке, — каже „Перець", (за червень), — що хоч бери весла та корито і пливи до сухого місця.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Трагікомедія роззброєння

В минулому тижні було двоє роковин: дворіччя підписання договору про заборону всіх ядрових експериментів, за вийнятком підземних, і 20-річчя скинення першої атомової бомби на Гірошіму. З цих нагод складено в різних столицях світу миролюбні заклики й заяви. Зокрема Папа Павло VI виголосив промову з натавруванням атомової зброї, як смертельної загрози для миру та винаходу, що приносить радше ганьбу, аніж честь науці. Всі ці заяви насправді звернені на адресу 17-членної міжнародної конференції, яка оце відбула вже — буквально — 222 засідання від часу свого народження, не рахуючи сотень засідань подібних попередніх конференцій, що розбились, не осягнувши найменшого позитивного висліду.

Очевидно, всі 17 учасників Женевської конференції, в тому числі 4 західні держави, 5 комуністичних і 8 „невтральних", однозгідні в тому, що задля тривкого миру „треба" роззброїтись, при чому всі вони признають, що одною з найбільших загроз для світу і його цивілізації становить поширювання атомової зброї. Але й на цьому кінчається. Репрезентовані на Женевській конференції західні держави — ЗДА, Британія, Канада й Італія, заповіли зголошення в найближчих днях конкретного проєкту договору, який має звернутись проти поширення атомової зброї на будь-котру державу, яка її до цього часу ще не має. Але совєтський представник зразу же заявив, що СССР не підпише ніякого такого договору до того часу, поки Америка не зліквідує своїх закордонних військових баз та не відкличе з них всі свої війська, в першу чергу — з В'єтнаму. Ясно, що Америка цього не зробить і зробити не може, бо це було б її самогубством, і Совєти самі знаменито знають це, а коли зголошують таку вимогу, то тільки з пропагандивних цілей, рахуючи на наївніших у світі людей.

Зрештою, навіть коли б Совєти погодилися на підписання такого договору, то він не мав би ніякого практичного значення, як не має його підписаний два роки тому згаданий договір про обмеження атомових вибухів. Хоч той атомовий договір підписало понад 100 держав, проте не підписали його ані Франція, ані комуністичний Китай, які в міжчасі перевели вже вибухи своїх перших атомових бомб. Західня Німеччина, ба навіть ультра-невтральна й пацифістична Індія заявили, що хоч вони не прагнуть власної атомової зброї, проте не можуть зобов'язатися, що вирікаються її на віки, якщо — будучи загрожені атомовими сусідами — не дістануть ґарантії, що інші атомові держави візьмуть їх в оборону проти потенціяльного аґресора. І хоч сейсмографічні апарати удосконалені вже до того ступня, що вони всилі виявити кожний засекречений ядровий вибух, потрібний у ході старань за власну атомову зброю, проте не існує у практиці такої міжнародної сили, яка могла б контролювати і спаралізувати амбіції будь-котрої високорозвиненої країни — мати власну атомову зброю.

Правда, атомова зброя є, як підкреслив Папа — пострахом для людства, маривом потенціяльного його винищення. Але водночас атомова зброя є пересторогою, забором проти нової великої війни. І не будь-яка зброя становить загрозу, а аґресивний імперіялізм комунізму. Коли цей дійсний корінь міжнародного лиха буде знищений, тоді й настане інша атмосфера в міжнародному світі і можна буде поважно говорити про роззброєння.

Нищення лісів України

З України приходять тривожні вістки не тільки про важку долю людей, зокрема українських селян, що стали тепер робітниками-колгоспниками, але й також про важке становище української природи в умовах нищівної господарки комуністичного режиму. Страхітливого безупинного знищення зазнають сьогодні уже від довгих десятиріч українські ліси, що були колись славою і багатством України.

З дискусії, яка ведеться тепер на сторінках друкованої українською мовою совєтської преси в справі рятування лісів, виходить виразно й відкрито, що ситуація в цій ділянці катастрофальна. Особливо характеристичні з цього погляду фактичні дані, приведені в статті Павла Скочка, члена республіканської Ради Товариства охорони природи Української ССР, надрукованій в „Літературній Україні" з 3 серпня ц.р. В Житомирщині, що є типовою лісовою областю України, з 1944 по 1964 рік зрубано 46.5% розрахункової лісосіки, тобто в 1965 році там почнуть зрубувати ліс, призначений для зрізування аж після 2 000 року від нашої ери. Із так званих стиглих, значить, дозрілих і готових до вирубу лісів на Житомирщині залишилося тільки 3,5 відсотка і тепер керівники лісових господарств примушені вирубувати достигаючі насадження, що їх не вільно зрізувати в ніякій культурній країні світу. Таких достигаючих насаджень в 1963 році вирубано 300 000 кубоментрів, в 1964 році — 438 000. Якщо так піде далі, то з відомих на всю Україну житомирських лісів не залишиться нічого.

Таке ж трагічне становище і в Карпатах. В Солотвинському лісовому комбінаті зрубано 38 розрахункових лісосік і то т. зв. санітарних, тобто призначених для зберігання. В Солотвинському лісокомбінаті таких санітарних лісосік зрубано аж 42.

Приведені для житомирських і карпатських лісів дані відносяться, як стверджує Павло Скочок, до всієї території Української ССР. Шістдесят відсотків лісів України становлять нині молодняки, і лише дев'ять відсотків стиглі і перестояні ліси. Це в той час, як навіть у Східній Німеччині, під комуністичним режимом, стиглі ліси становлять 20 відсотків, а в Фінляндії 16 відсотків. „З тими нещасними 9 відсотками — пише П. Скочок, — стиглих лісів, що збереглися на Україні, успішно впорається перша-ліпша бриґада лісорубів! І це в таких лісах вирубується сьогодні півтора лісосіки і пропонується збільшити вирубку вдвічі"

Грабіжницькій господарці в лісах України і поголовному нищенню їх сприяє, як виявляється із дискусії на цю тему, сам таки уряд Української ССР. Міністром лісового господарства УССР був протягом понад 10 років, значить, в час як шаліло там нищення лісів, якийсь А. Солдатов, який тепер, перейшовши в науковці і ставши співробітником Українського інституту економіки, пропонує й далі збільшувати заготівлю, тобто вирубування лісів України, мовляв, це потрібне в інтересах ... народного господарства.

Нищення лісів на Україні викликало тривожні алярми і протести низових українських лісівників, усіх, кому доля українського лісу лежить на серці. Але їх розпачливий крик залишається голосом в пустині. По лісах України гуляють сокири й пили московських Солдатових.

ЧИ АМЕРИКА ЗМІНИЛАСЯ?

Цікаву дискусію на тему, чи і як змінилася американська політика в останньому часі, започаткував Арчибалд МекЛіш, визначний американський поет. МекЛіш не лише під сучасну пору найвизначніший поет Америки, але теж ветеран політики: він був заступником американського секретаря закордонних справ в 1944 році, а теж якийсь час предсідником ЮНЕСКО.

Поет МекЛіш поставив твердження, що сьогоднішня політика З'єднаних Держав Америки не відзеркалює того давнього образу Америки — ідеалістичної молодої нації, що жила бажанням встановити у світі мир. Вже під час першої світової війни американські вояки принесли до Европи цей ідеал миру, а американські політики випрацювали чотирнадцять точок, що мали стати основою для Ліґи Націй а тим самим й основою для світового миру. Теж і в другій світовій війні американці гинули на европейських фронтах за цей ідеал миру; знову ж американська політика випрацювала повний плян для світової організації націй для збереження миру. Цей ідеалістичний образ Америки не знищила навіть Гірошіма, ані теж Корейська війна, хоч вже тоді комуністична пропаґанда називала Америку „імперіялістичним аґресором". Але кожний розумів ці пропаґандивні очорнення, знаючи діялектику комуністичного словника, в якому „визволення" означає окупацію, а „народня демократія" поліційний терор. Та все ж останні дві події: участь американської армії у пацифікації ребелянтів у В'єтнамі і висад американської армії в Сан Домінґо означають — на думку МекЛіша — зміну. Про цю зміну говорять не лише інші держави й інші люди, але про ці зміни говорять і самі американці.

Чи справді Америка змінилась, з ідеалістичної нації, яка, з думкою допомогти іншим народам визволитись — увійшла в першу світову війну, — перемінилась у реалістичну, „твердолобу", що не дбає про світову опінію, але лише думає про себе?

Поет МекЛіш заявляє, що Америка постійно дивилась і респектувала, що про неї думає світ. Він згадує, як президент Лінкольн по дорозі на свою інавґурацію до Вашинґтону, завітав до Філядельфії і тут у малому, із червоної цегли, будиночку, в якому була колись підписана Деклярація Незалежности, призадумався, де є та сила, що тримає всі стейти разом, що лучить різні національності в одну націю. І тоді Лінкольн сказав, що ця сила в самій Деклярації Незалежности, яка написана не для одної держави, чи для одного народу, але для всього світу. (Ми знаємо, що цей дух Деклярації Незалежности надхнув теж і нашого Кобзаря мрією про справедливий закон Вашинґтона). В ідеї, що її висловили народи Америки у своїй Деклярації Незалежности — на думку МекЛіша — вся сила З'єднаних Держав Америки. Якщо не було б цієї ідеї, якщо б ЗДА її зрадили, тоді теж і не буде американської нації. Ця ідея, це скарб американців, це їх історична місія і лише з цією ідеєю Америка сильна і вічна.

На цю поетичну заяву МекЛіша відповів вже не поет, що часово був заступником міністра закордонних справ, але професійний дипломат — теперішній заступник секретаря закордонних справ, МекДжорж Банді. Підсекретар Банді розглядає проблему реалістично. Він вважає, що ЗДА від 1944 р. стали світовою потугою. Це становище вимагає від ЗДА великої відповідальности. Президент Рузвелт — на думку Банді — визначив напрямні американської політики саме під кінець другої світової війни і ці напрямні були обов'язуючими не лише для президента Рузвелта, але теж і для майбутнього. Три елементи політичних напрямних Рузвелта актуальні і сьогодні. Війна примусила американського президента збудувати мілітарну силу в Америці і першим елементом політики стала відповідальність за цю силу, головно за її застосування. Правда, ідеалістичні мрії про мир існували й існують, але в практичній політиці — ця сила вирішальна. Навіть у час, коли була загальна мова про роззброєння, в 1945 році, ідеалістичні мрії не могли перемогти, бо вже в 1949 році практична політика вимагала, щоб до голосу прийшла мілітарна сила. Другий елемент політики Рузвелта, ще й далі актуальний, це активна постава до проблеми миру. Не лише самі поетичні заяви, але реальна політика, яка виявилась на терені Об'єднаних Націй, де ЗДА своєю поставою, спертою на мілітарну силу, можуть запобігати війни на велику скалю. Третій елемент політики Рузвелта вповні актуальний сьогодні —це дійсний інтерес Америки в аспіраціях інших народів. Американська мілітарна сила — це не лише остоя самих ЗДА — це теж запорука, що ЗДА можуть і мусять розуміти і підтримати аспірації інших народів до миру і свободи.

Ці три елементи політики Рузвелта визначують політику Америки сьогодні. Америка не лише зацікавлена собою, вона хоче розуміти й інші народи, що змагають до миру, і свою мілітарну силу ставить на послуги миру. Інші держави і народи оцінюють Америку сьогодні, як носія ідеї, але теж хочуть бачити в ній заборолo миру у світі, як і годиться найбільшій світові потузі. Саме становище ЗДА, як першої світової потуги, вимагає від них відповідальности і тому політика ЗДА не може бути надто ідеалістична, вона мусить бути більше реалістична, бо цього вимагає нове становище ЗДА.

Щодо заторкнених поетом МекЛішом актуальних подій у В'єтнамі і в Сан Домінґо, підсекретар Банді сказав: обидві держави й обидва народи перш за все загрожені комунізмом. Ця комуністична загроза йде наперекір не лише американським інтересам, але вона звернена проти живучих інтересів тих же народів. Загроза комунізму — це світова загроза. Її не можна розв'язати стереотипно: проти комунізму поставити найкрайнішого протикомуніста. Політика вимагає постійної гнучкости і її має американська політика. Змінні політичні ходи не вказують, що змінилися ті ідеали, що їх поставили великі американські мужі. Можуть бути різні думки, можна різно інтерпретувати політичні потягнення, та ще й кожний новий день — це новий досвід, а досвіди вчать.

Два погляди на сьогоднішню американську політику вказують, що існують різні думки про політичні напрямні ЗДА, але вони теж підтверджують, що ЗДА свідомі своєї відповідальної ролі у світі і намагаються це своє становище вповні виправдати перед народом і історією.

Т.

Андрій Качор

ЛИЦЕМ ДО ОРГАНІЧНОЇ ПРАЦІ

ЗАМІСТЬ ПУСТОСЛОВНОЇ „КРИТИКИ" І ... СУСПІЛЬНОГО НЕРОБСТВА

(2)

Не згадую вже про справу нашої молоді. Це проблема, яка просто не сходить із сторінок нашої преси. Її розглядають і обговорюють наші педагоги, виховники, філософи, письменники, журналісти, суспільно - громадські діячі та різні об'єднання батьків при виховних організаціях — всі дають поради, як цю молодь виховувати ... Але, виринає справа, як практично допомогти молоді знайти собі місце для свого самовияву, тобто дати їй привітне, тепле, просторе, із смаком прибране приміщення на Рідну Школу, на сходини для молодечих організацій, залю на руханково - спортові й товариські ігри та забави, де культурно можна було б провести час, прочитати журнали, часописи адо добру книжку. Тоді починається „дискусія": хто має це зробити, звідки взяти фонди і ... чи взагалі таке приміщення потрібне, коли ... маємо старі порожні залі. До речі, ці „старі залі" порожні тільки тому, що до них молодь не мала й ще сьогодні, часто, не має доступу, щоб, борони Боже, не брудила стіни, не ушкодила крісла або стола ... Але душу і себе саму вона може згубити, йдучи до чужих організацій, які радо приймають її як щось цілком самозрозуміле без ... „дискусій".

І мимоволі виринає питання: а де ж наша державнотворча думка — ми ж державна нація — і що станеться з нашими ідеями, про які ми говоримо і мріємо, але не пробуємо їх реалізувати, а якщо й пробуємо, то якось дуже несміло, незорганізовано, кволо.

Чи не час нам усім, а принайменше більшості, а не тільки малій і то дуже малій частині нашої громади, взятися до органічної праці на всіх проміжках нашого громадського життя так, як колись це робили ми й наші батьки на рідних землях, а навіть наші перші піонери в Канаді ...

Не словами, а ділами рятуймо й будуймо наше життя. Тільки своєю активною участю, своєю поставою, своєю працею ми зможемо зберегти нашу українську церкву від асиміляції, до якої, на сором нам усім, ведуть таки наші власні священики, які затратили або затрачують почуття цієї органічної пов'язаности із своїм народом. Тільки своєю працею і активною морально - матеріяльною підтримкою ми зможемо збудувати наші Рідні Школи, освітні й молодечі організації, наукові, політичні та господарсько - кооперативні установи, що в свою чергу мало бне тільки створити сильну підставу для нашої політичної сили в країнах нашого поселення, але й дати тривкі основи нашій визвольній політиці під одним політичним проводом і для цілого українського народу, який Москва поневолила також тільки тому, що ми забагато „дискутували", а замало діяли.

Органічна праця на всіх відтинках нашого суспільно - громадського життя — це той реальний патріотизм, якого нам недостачає, а який не любить галасу, пустої балаканини, порожньої форми, великого блиску, деклямацій ... але щоденної жертвенної й розумної праці, вияву своєї свідомости в конкретній роботі для народу вже сьогодні, зараз, а не в ... майбутньому, завтра.

Тим часом у нас забагато людей - балакунів, які замість ідей у своїй голові мають ... „крапку". І така людина з „крапкою" в голові та своїй психиці не бачить, не хоче бачити, або не вміє бачити таку чи іншу проблему, а бачить всюди тільки ... „крапку", тобто якесь зло, якусь неправильність у роботі свого друга, сусіда, знайомого, тільки не у себе.

Таким людям здається, що вони кращі, розумніші, вартісніші тільки тому, що вони вміють кожну дрібницю — „крапку" — роздмухати до великої проблеми, найменшу похибку представити як „велику справу", забуваючи або й не розуміючи, що кожна людина, яка будь-що робить, може помилитися, зробити не так як хотіла чи плянувала. Бо на це вона й людина. І не проблема в тому, що хтось робить помилки, але проблема в тому, чи той „хтось" до тих помилок признається і намагається виправляти їх та якнайменше робити їх далі і для народу щиро працювати. З другого боку, коли поглянете зблизька на тих „непомильних" людей, то скоро переконаєтеся, що вони не є такими, за яких себе представляють, бо їхні слова, наче полова, летять і ніколи не покриваються із їхніми вчинками. Це, звичайно, „громадські брехуни", які на всіх „брешуть", але самі нічого не роблять, а своє неробство прикривають фіґовим листочком „злосливої критики" і тим думають заглушити свою неспокійну совість, якщо в них ще вона є!

Мих. Островерха

МОЗАЇКИ НА КРИЛАХ ГОЛУБІВ

Гаряче це літо. Спека огорнула всю Венецію. Люди мов риби з напів одкритими устами, біжать від поїздів і швиденько займають місця на ґондолях, на мотоскафах, на пароплавиках, аби на воду, аби дихнути, бо сам хлюпіт води на Каналь Ґранд стримує потьоки поту, що заливає очі, шию, спину. Ніхто не захоплюється палатами дожів, патриціїв, сенаторів колишньої славної Венеції — виборної монархії. Кожен щасливий, що під крівлею — на пароплавику чи й на ґондолі — спеки не чує: дихає, щасливий, дуючи під ніс!.

На майдані св. Марка — як завсіди: великий і гучний празник! І то при постійній апотеозі фасади базиліки, гомону оркестр каварень, гудіння сирен і — голуби й голуби! Так, що на тих рабів на вежі, що вибивають години, ніхто й уваги не звертає: час не існує? ...

І даремно дивується старий італієць, що американець, відбувши далеку дорогу із ЗДА, прибувши у Венецію велетнів духа Дзевія, Беллінія, Тіціяна, Веронезе, — питається: „А де тут є гідний дансінґ?".

Правда, часи змінилися, і то сильно змінилися! Не тому: що моторівки опановують Каналь Ґранде; що може вже на видно молодих, гарних у своїх хустинах венеціянок; що ті прості, щирі, з таким же щирим вином, гутірні трахтирі перезвались на ресторани і зманірувались; що венеціяни вже п'ють „кока - колю", мішаючи з вином — що ж це за огидна мішанина! —, а тому, що зовсім минула доба романтики. Колись, — ще 40 років тому, то пригадую собі, як нині! — а ще в місячний вечір, ніч, коли сяйво місяця лянсієровими вихилясами грало на плесі ляґуни, — тоді ґондоля за ґондолею таємно, тихо — як те сяйво місяця — плила й несла в собі мрії, зідхання, надії під благий плюскіт весел і, денеде, співу ґондольєра.

А тепер — сядьте собі вечером на лавчині на мольо. Ґондоль — уже менше, як колись. А ті, що ще є — до них, тихо, мов минуле, всідають старші і старі пані й панове: пливуть либонь слідами проминулих літ!... Ні співів, ні зідхань, ні надій, о вже найсумніше: не мрій! Хіба оте щире й незмінне: „Так - так, старий! Так-так, стара!".

Всі Каллє — вулички — повні людей усього світу, що, декуди, пливуть „гусаком": бо ці Каллє є й такі вузькі, що вистачає на одну та й то закохану пару йти поруч себе. Всюди, по всіх крамницях, іде живий торг — купують пам'ятки, жіноцтво чічки оглядає й матерію на сукні вибирає.

По базиліці св. Марка — куди ви заглянете хоча б і в соте були у Венеції! — ще йду до св. Захарії: ніколи не забуду відвідати тут оту достойну — рисунком, виразом, тоном — Мадонну Івана Беллінія. У церкві деї фрарі: „Успення Божої Матері" Тіціяна. У Санта Марія Формоза, тут же при головних дверях, праворуч, Мадонна, ікона, а під нею, по латині, читаєте: „Бартольомеус Віварінув, 1477" — намалював. А в правому рамені, цієї ж церкви, в престолі, велична св. Варвара, мистця Пальми — старого. І так у кожній церкві зустрінете таку духову розкіш.

Але, на дворі, — бо в церквах милий холод! — спека так томить, що в ній стає нестерпний і той міжнародний гамір. То я думаю: ану, на чисті води! Сідаю на новий, чистенький пароплавик — усіх нас до 40 осіб! — і, гайда на острови, та не на всі, бо їх і за один день не переїдеш. Перша зупинка — на Торчелльо. Тут, серед зелені виноградників, брескв і евкалиптів стоїть самотня — чи не з VII стол. — церковця, а біля неї монастир св. Франціска: аж бо і сюди прийшов був у 1220 р. і при цій церкві, оснував цю обитель. Що тут найцікавіше — мозаїки: в головній абсаді походять вони з VII стол., а на задній стіні з XII і XIV стол. Коротко сказати: мистець, даючи ці твори, передає цього духа досконалої самоти й тиші острова суворістю ліній, ясних і соняшних тонів, сухих, глибоких, аскетичних, але — ще раз підкреслюю, ясних як оце сонце над синявою вод. Можете оглядати багато мозаїк, але цих — не забути вам!

Звідсіля подались ми на острів Бурано. Захопив нас бажаний дощ. А що я не вперше на цім острові, то я залишився на пароплаві, під крівлею, як великі краплини забігали — мов Тичини воробці! — по плесі ляґуни. Поволі, попри великий острів Пунта Саббіоне, — що також увесь поринає у зелені виноградників і брескв, а декуди золотіють нивки пшениці, — і на якому, острові, повно мешканців і туристів, — ми, по шістьох годинах чудової плавби, прибули до зупинки Сан Дзаккарія: по дощі Венеція ожила свіжим, здоровим повітрям.

* *

На кожне літо мистецькі кола Італії придумують якусь мистецьку виставку творів мистців венеційського минулого. І так, крім „Бієнале" у Венеції, „Квадрієнале" у Римі, крім усяких виставок сучасного модерністичного мистецтва, — які успіхом не втішаються, і їх усе менше, — були виставки творів таких велетнів, як Джіорджіоне, Тіціян, В. Карпаччіо та ін. На це ж літо улаштували — і то з великим розмахом — виставку творів Франческа Ґуарді. А влаштували цю виставку в чудовій, просторій палаті — як не помиляюсь, із 1500 років! — Ґрассі, над Каналь Ґранде: пишна палата, з прегарним атріо; усі кімнати в міру ясні, а відблиски води, з надвору, вміло скеровані, зглиблюють зорове враження в огляданні виставлених праць.

Було їх двох братів, цих Ґуарді: Джянантоніо, 1698-1760, і Франческо, 1712-1793. Їх батько, Доменіко Ґуарді, шляхтич, походив із м. Трен-

Закінчення на 4-ій стор.

ПОСИП СІРИЙ

ЧАРІВНИЦЯ

НОВЕЛЯ

(8)

— Правда, правда, паничу? Невже дістанете?

— Сказав, що дістану, так дістану.

— Ой, який же ви хороший! — Лана в приступі радости кинулась на шию Василькові й міцно поцілувала. Опам'яталась, засоромилась, почервоніла й почала плакати ...

— Ну, чого ж ти? — заспокоював її панич, очарований цією скромною, щирою дівчиною.

Настя мовчки дивилась і усміхалась.

— Скажи мені, Лано, хто тебе навчив так гарно малювати?

— Трохи я їй показала, що знала, або що зауважила на образах в мастку, — відповіла за Лану Настя.

— Та ж її треба віддати до школи малярства! Це ж талант$

Коли Василько від'їхав, Лана ще раз переказала матері, що було біля церкви. Сонце вже зайшло і від озера повіяло приємною прохолодою.

— Ходім, доню, викупаємось, повечеряємо, чим Бог послав, та й спати.

— Ходім, мамо. Чи привезе панич фарби? Як думаєте, мамочко?

— Коли обіцяв, то привезе.

— Як то, мамочко, буває на світі: там мене побили, а тут така радість ...

Коли дійшли до улюбленої верби, Лана хутенько скинула із себе одяг і з розгону шубовснула в воду. Зникла, щоб показатись далеко від берега. Вона почувала себе в воді, як русалка.

Настя купалася ближче берега; вона була задумана, щось болюче нуртувало в її душі ...

Після вечері, коли Лана пішла спати, Настя впала на коліна перед образом Пречистої і довго молилась. Сльози текли з очей, вона чогось просила, про щось благала ...

(4)

За кілька день приїхав панич Василько і привіз із собою мольберти, палітри, пензлі, фарби і кілька рам, із затягнутим у них полотном.

Лана, побачивши це все багатство, не могла себе від радости опанувати. Вона бігала навкруги Василька, який розпаковував та розкладав привезені речі, готова кинутися в паничеві обійми і геть чисто його зацілувати.

— Дивись, Лано, — почав Василько, задоволений сам з себе, що вчинив таку велику присмність дівчині, — оце мольберт, на якому вміщується рама, а оце палітра, на якій маляр заздалегідь накладає фарби; на цій дощині можна комбінувати й добирати кольори ...

— Ой, як же то все гарно придумано! — не втерпіла Лана.

— А звідки, Васильку, ти то все знаєш? — запитала Настя.

— Та ж, дорога няню, я сам трохи малюю, а тепер, якщо дозволите, спробую свого талану разом з Ланою.

— Про мене, пробуйте, — ніби байдуже згодилась Настя.

— А що ти, Лано, скажеш на мою пропозицію?

Лана від радости заплескала в долоні.

— Будемо пробувати схопити барву заходу сонця. Добре?

— Ні, Лано, насамперед ти мусиш ознайомитися, як вживати фарб, палітри, як вставляти раму до малювання, а вже після того можна буде спробувати змалювати якусь групу дерев, млин ...

— Добре. Все буду робити, як скажете, — погодилась Лана. Її личко ясніло від щастя, а в очах відбивав- вдивляючись у ніжне личко чуд гарна.

Василько ніби занімів, вдивляючись у ніжне личка дівчини.

* *

На якийсь час Настя втратила помічницю в роботі, бо Лана цілими годинами просиджувала над своїми фарбами, добираючи кольори. Після того накидала на полотно дві старі верби, що росли біля млина, опустивши віти в воду. Василько при чергових відвідинах дуже хвалив роботу Лани і зробив декілька фотографій з „чарівної місцевости", як казав у захопленні, розглядаючись, щоб ще сфотографувати.

— Ходім, покажу вам ще одне гарне місце, — Лана вхопила Василька за руку, як старого знайомого, і повела до млина.

— Ось дивіться ... Це старе млинове колесо, я там часто сиджу й думаю, звідти гарний вид на протилежний берег і лотоки. Можемо сісти в човен і зробити знімку з колеса.

— Це добра думка, — погодився Василько, — давай зробимо знімку з колеса ...

Лана хутенько відв'язала човен.

— Сідайте! Я буду веслувати.

Підплили під саме колесо, прив'язали човна і видряпались на його широку вісь.

— На сьогодні годі, — сказав Василько, ховаючи апарат у футерал. — Посидьмо трохи тут ... Чудово! Так кажеш, Лано, що сидиш в колесі і мрієш? А про що ж ти мрієш, коли можна знати?

— Про все і про нічого ... Часом сиджу і нічого не думаю, лише вслухуюся в плюскіт води на лотоках. Це дуже приємно, коли так тихо кругом, а вода хлюпоче ... Так, ніби на невидимих струнах грає ... Мама оповідала, що наші козаки були великі майстри грати на бандурі і що плескіт води пригадує тиху гру на тому інструменті. Не знаю, чи воно так, бо я бандури ніколи не чула. Ось, слухайте! Тихо!

(Далі буде)

Вакаційна програма Українського Інституту Америки

Цього року багато українців прибувають до Нового Йорку, щоб відвідати Світову Виставку на Флашінґу. До цієї великої вакаційної програми пристосувався теж і наш Український Інститут Америки, в якому щиро вітає директор відвідувачів з далекої Манітоби (Канада) чи з Каліфорнії або Іллиной.

Українські відвідувачі свої відвідини плянують заздалегідь, телефонічно повідомляють про те Інститут, щоб запевнити собі час навіть з суботу або в неділю, коли Інститут зачинений. Для місцевих відвудувачів вигідніше, бо вони щодня можуть оглянути в пополудневих годинах, аж до сьомої-восьмої години вечора виставки в Інституті, а після того перейти до Чекспірівського театру, що грає недалеко.

Крім українців багато теж американців відвідуютя Інститут. Американці зацікавлені не тільки виставками, але теж і історією будинку, творцем якого був славний американський архітект Сенфорд Вайт. Часто теж буває, що відвідувачі признаються перед мапою України, що їх дідо чи бабуня, тато або її мама походять з України та хочуть бачити, де є місце їх походження: Київ, Одеса, Львів, Харків, Дніпропетровськ чи інші місцевості.

Оце задля таких відвідувачів Український Інститут має багато творів українського мистецтва. Як відомо, Інститут вже від року утримує постійну виставку творів українських мистців, що її цього року в червні доповнено новими вибраними працями українського мамалярства.

На постійній виставці є праці від самих авторів або з приватних колекцій. Ось прізвища малярів: П. Андрусів, Р. Лучаковська - Армстронґ, Ол. Архипенко (з приватних збірок), Б. Божемський, С. Борачок, І. Букоємська, Я. Вижницький, Д. Даревич, В. Дорошенко, С. Гординський, Ол. Грищенко, Л. Гуцалюк, Дм. Ґабода, Н. Климовська, Ст. Коваль, Е. Козак, Григорій Крук, Ю. Кульчицький, І. Курах, Д. Кучмак, Д. Левицький, В. Литвиненко (із спадщини) З. Лісовська, К. Луцишин, Г. Мазепа, С. Макаренко, Надія Макаренко-Сомко, П. Мегик, М. Мирош, Л. Молодожанин, М. Мороз, Л. Морозова, М. Неділко, І. Нижник, Ірина Носик, З. Оришкевич, А. Оленська-Петришин, Б. Пачовський, В. Пономаренко, А. Романчук (з посмертної спадщини), С. Рожок, Н. Стефанів, К. Трохименко, П. Холодний і М. Шероцька.

Головою Мистецької Комісії Українського Інституту є Дмитро Габода, професор Університету Гофстра. Признання за організацію виставки, за улаштовання та всі турботи, належить довголітньому голові Об'єднання Українських Мистців в Америці, С. Гординському, який звертався про надіслання праць до окремих мистців, що переважно є членами згаданого Об'єднання, члена Українського Інституту.

Виставлені твори є різного характеру, від реалістичних до абстрактних. Тимто виставка дає влучний перегляд головних мистецьких прямувань в українському мистецтві поза Україною та вдоволяє зацікавлення глядачів, викликаючи позитивне враження про українське мистецтво у вільному світі, яке є цінним вкладом до американського культурного життя.

Мистці, що їх праці тут виставлені, перебувають в різних країнах світу: Америка, Канада, Венесуеля, Німеччина, Франція, Швайцарія. Виставлено 70 картин і 6 скульптур, починаючи від партеру репрезентативною картиною Ол. Грищенка — Морське побережжя, продовжуючися на другий і на третій поверхи.

В східній залі на третьому поверсі міститься виставка картин Миколи Самокиша, відомого українського баталіста й графіка. Колекцію вісьмох картин Самокиша привезено до Ню Йорку з Парижу, де вони були виставлене в „Ґалерії Армії" разом з працями найславніших французьких баталістів. В вій же залі виставлено теж 16 вибраних праць із мистецької посмертної спадщини Антона Романчука, багатонадійного українського мистця - маляра, який на американських виставках отримав за свої праці премії („Риби на базарі" та „Автопортрет", обі картини: олія). Мистецьку спадщину Антона Романчука — його вдова передала Українському Інститутові для збереження.

В середній залі на четвертому поверсі уміщено картини фундації Грищенка. Виставлено 22 картини. Сюди часто загощують студенти Мистецького Департаменту Університету міста Ню Йорку, що знаходиться на полудневому розі того ж бльоку на П'ятій Евню, що й Український Інститут. Управа Фундації Грищенка має широку програму для використання цієї ґалерії, улаштовуючи виставки праць Грищенка в різних місцевостях.

Інші дві залі на четвертому поверсі Головна Управа Інституту призначила для влаштування Музейної Виставки Українського Народного Мистецтва, для якої цілі Союз Українок Америки вже передав до Інституту 220 експонатів. Про це буде окрема інформація. Декоративна виставка українського фолкльору, що уміщена в партері, залишається і надалі. Вона своєю різноманітністю притягає багатьох американських відвідувачів, які подивляють експонати ручних праць, писанок, праць з дерева тощо, виявляючи не тільки подив, але теж значне зацікавлення українськими традиціями, народною ношею, гарними вишивками і різьбами.

Поодинокі збірки поповнюються новими експонатами, що їх щедро надсилають до Інституту українські патріоти, щоб мистецькі цінності зберегти і розбудувати в Українському Інституті своєрідну й гідну репрезентацію українського мистецтва та української культури.

Ю. Мирчак

КНИЖКИ

ДЕ КУПИТИ?

Вас. Чапленко: Ісько Ґава (сатир. повість) $1.25; Бор. Грінченко: Твори (два томи) $3.85; В. Короленко: Вибране (368 ст.) $2.15; Ол. Гончар: Людина і зброя (роман) $1.85; Еміль Золя: Мрія (повість) $1.00; М. Твен, Ч. Уорнер: Позолочений вік (повість) $2.20.
Адреса: I. Manylo, Wolosozar
P. O. Box 472
Vineland, N.J., U.S.A.

ВАШИНГТОН, Д.К.
ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ У ШКОЛІ

Школа Українознавства при „Об'єднанні Українців Вашингтону" закінчила свій шкільний рік 6-го червня у великій залі „Ол Соул Чирч", при численній участі батьків і громадянства. Відкрив сходини голова „Об'єднання", п. Богдан Ясінський, після чого пед. управитель здав звіт із діяльности школи за 1964-65 шкільний рік. Навчання для 37 дітей 1 - 4 кляс почалось 19-го вересня 1964-го року, і відбувалось у суботи між годинами 9 : 1. Впродовж 30 навчальних днів відбуто 468 лекцій української мови, релігії, співу й історії. Ізза недостачі власного будинку навчання відбувалось в приміщенні Православної Громади при Блеґден і 16 вулицях.

Виступи учнів започаткував збірний спів школярів, які під проводом п-і Марії Скоцко відспівали молитву „Боже Великий". Після того виступали всі учні по черзі, які своїм читанням, розповіданням, деклямаціями і співом показували громадянству, чого вони вчилися в школі. Учительки, п-і Анастазія Пристай, п-і Галина Варварів, і п-і Марія Кобі заповідали виступи своїх учнів. Зворушуючим моментом було вручування свідоцтв сеньйором українців у Вашинґтоні, п. П. Задорецьким. Учні з учительським збором (треба його доповнити д-ром Василем Наконечним, учителем історії), уставились на сцені, а на кріслах засіли: п. Петро Задорецький, о. Юрій Гулей — катехит для православних дітей, п. Богдан Ясінський, і д-р Кость Варварів — голова Батьківського Комітету. Крісло призначене для о. Данюсяра, катехита для католицьких дітей, залишилось не обсаджене. Пан Задорецький, вручаючи свідоцтва, розмовляв з кожним учнем, ґратулював за успіхи, і зобов'язував ходити далі до рідної школи. П. Богдан Ясінський давав учням книжечки (Микола Яцків: Різдвяні троянди") в нагороду за пильність. На закінчення імпрези, учні під проводом п-і М. Скоцко, відспівали дві пісні: „Ой, що ж то за шум" і „Коби скорше з гір Карпат". У заключнім слові д-р Варварів в імені батьків подякував учителям за працю і винагородив їх подарунками.

Після імпрези відбулись вписи на наступний шкільний рік, до кляс 1 - 5, а діти смакували солодощі, які приготовила Жіноча Секція при „Об'єднанні".

Новий шкільний рік почнеться 18-го вересня, в 9-ій годині ранку.

по

Літературний Вечір О. Ґердан-Заклинської в Балтиморі

Ми знаємо Оленку Ґердан-Заклинську як мистця танку, найбільш популярну українську сценічну танцюристку в Західній Україні, яка і до сьогодні продовжує нею бути серед української спільноти в Америці й Канаді.

Мистецтво танку змалку тягнуло О. Ґердан до виступів на сцені, а тим самим до професійних студій і праці в тому напрямку. Батько пані Оленки не схвалював сценічної кар'єри своєї дочки і постійно заохочував її до писання.

На літературному Вечері, який влаштував Шановній Авторці балтиморський відділ Союзу Українок Америки 16 травня 1965 р. ми пізнали її, як ліричну поетесу.

Цей небуденний для нашого членства СУА Вечір, відкрила мґр Лідія Лемішка, представляючи присутнім п-і Оленку Ґердан-Заклинську, начеркуючи її життєвий, мистецький і літературний шлях та відчитавши її вірш „Моїй матері".

О. Ґердан-Заклинська, уродженка гуцульщини (с. Жаб'є) ще в дитинстві пізнала, відчула і полюбила красу гір і при, Богом даному непересічному талантові, зуміла це також передати в танку, поезії і малярстві.

Здавалося б — танок і поезія — дві різні галузі мистецтва. У неї вони сплелись органічно, нероздільно. Здається, що О. Ґердан є поеткою в танку і танцюристкою в поезії.

На своєму Літературному Вечері в Балтиморі О. Ґердан-Заклинська читала вірші зі своєї ще неопублікованої збірки „Ритми полонин", яка охоплює три окремі відділи — „Танкова прозелень", „Півонія" і „Рокіт Черемоша".

З прочитаних віршів ясно видно, що вони тісно пов'язані з горами, піснями, музикою, танками і образами Гуцульщини, Бойківщини, Лемківщини й Закарпаття.

Читаючи свої вірші, авторка виявила вірність почувань людини до всього рідного, виплеканого в серці батьками ще в дитинстві, які залишили на своїй дочці нестерті сліди у фромулуванні її світогляду. Велику любов до України і вужчої її батьківщини — Гуцульщини можна було відчути з кожного рядка її віршів, які входять до циклів „Гори грають", „Танкові образи", „Мій страдний край", „Ми" і „У зеленому ритмі".

Прекрасна дикція, милозвучність голосу, знамените виголошення, близька і дорога тематика її ліричних віршів залишили незатертий слід в серцях всіх тих, які мали нагоду почути у нас в Балтиморі Оленку Ґердан-Заклинську.

Н. З.

ДІТРОЙТ, МИШ.
УСПІШНИЙ ДЕНЬ МАРУСІ БЕК

25-го липня, з ініціятиви та заходом українського жіноцтва з 28, 58, 81 Відділів Союзу Українок Америки та 14 відділу Золотого Хреста вудбувся успішно День Марусі Бек в Рузь Парку, в Дітройті. Цією маніфестацією українське жіноцтво бажало виявити свою пошану до цієї визначної українки, а рівночасно зложити їй заяву льояльности та співпраці в її виборчій кампанії.

До численної публіки промовляли: адв. Квітковський, адв. Чарновський, банкір та адв. Іван Корній, проф. Віхар, дир. Білоус та д-р Климишин. До них приєднались пані Квітковська та представниця мадярів, пані Абон'с. Всі промовці підкреслювали незвичайні заслуги Марусі Бек для України і для ЗДА. Вони вказували на велику популярнесть, якою тішиться Маруся Бек в українському і американському світі.

Програмову частину закінчила короткою промовою Маруся Бек. Як завсіди, своєю красномовністю, своїми бистрими думками, вона захопила слухачів та викликала громову бурю оплесків, коли винесла свою батьківщину на високий пєдесталь, прославляючи її героїчну історію та її культурні скарби.

Керівниками цієї маніфестації були пані Ясінська, голова комітету; пані Хом'як, пані Левкут та пані Стружовська — членки комітету.

М. Я.

В СУРАБАЇ В ІНДОНЕЗІЇ ЮРБА ВИБИЛА ВСІ ВІКНА й знищила державний емблем в тамошньому американському консуляті. Поліція не перешкоджувала демонстрантам, тільки не допустила їх вдертися до будинку. Уряд ЗДА подав протест.

НОВИЙ УРЯД В АЛЬЖИРІ ПРОГОЛОСИВ, що він в майбутньому толеруватиме діяльність тільки тих політичних еміґрантів, які діють по лінії „визвольних рухів", визнаних Організацією Африканської Єдности. Попередній альжирський диктатор Ахмед Бен Белла давав опіку к. 20 централям „визвольних рухів". Першою жертвою нової політики впав туніський політичний еміґрант, противник туніського президента Габіба Бурґіби.

Жертва на Видавничий Фонд УСС
В часі святкувань іменин УСС.
Проф. д-ра Іллі Витановича
зібрано в оселі Никифоряків „Маковиці", в Лексінґтоні, на Видавничий Ювілейний Фонд УСС квоту 50.00 долярів.
Жертводавцям щира подяка.
ГОЛОВНА РАДА БРАТСТВА УСС

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.
В ПОКЛОНІ КАРДИНАЛОВІ КИР ЙОСИФОВІ

12-го травня громада Ню Гейвену мала нагоду віддати поклін нашому Верховному Архиєпископові, Кардиналові Кир Йосифові Сліпому. Того вечора Комітет для створення українського католицького патріярхату під протекторатом та ініціятивою тутешнього Відділу УККА влаштував концерт із дбайливо підготованою програмою, яку здебільша виконували молоді мистці нашої спільноти. Цей концерт був на високому рівні та одним з найкращих в цьому сезоні.

Відкрив концерт голова УККА, д-р Михайло Снігурович. Святкову доповідь виголосив проф. д-р Григорій Лужницький. В першій частині була музична програма, яка включала Й. С. Баха 2-гу частину концерту на дві скрипки у виконанні Марусі Гробельської та Дмитра Козака — випускника Єйльської музичної школи, а також А. Вахнянина арію Одарки із опери „Купало", Степового „Три шляхи" та Дремлюги „Ой горе, горе серцю" у виконанні сопрана Тамари Лихолай з Ню Йорку та вкінці Мендельсона 2-гу частину скрипкового концерту е-моль у виконанні М. Гробельської.

В другій частині, після скрипкового соля талановитого Б. Бойка, студентка Зірка Снігурович продеклямувала із чуттям Шевченковий 43-ий Псалом Давида. Галина Петрончак (студентка музичної школи університету в Гартфорді) відіграла Шумана 1-шу частину фортепіянового концерту а-моль в супроводі Ю. Цибрівського. Скрипаль Дмитро Козак відіграв Сарасате Малягуену, а п-і Тамара Лихолай завершила музичну програму Лисенковими „Айстрами", Китастого „Бандурою" та Брусиловського „Двома ластівками", збираючи, як і передтим, рясні оплески за прекрасну, ніжну та повну чуття інтерпретацію усіх вокальних продукцій. Акомпаніював усім солістам Ю. Цибрівський. Збірною деклямацією О. Куриласа — „Воскресни, Україно" — учнів обох шкіл українознавства у підготовці п-і Т. Тимченко та національним гимном закінчено цей концерт. Подяка за сценічне оформлення належиться п. Володимирові Фіцаловичеві.

Святочний Комітет очолював п. Михайло Бойко та члени Управи УККА. Вони вложили багато праці у підготовку цього концетру.

„Буду таким Кардиналом, яким ви будете народом", — сказав Верховний Архиєпископ Йосиф Сліпий після найменування його Святішим Отцем на Кардинала. І українці у вільному світі повинні пам'ятати ці слова свого Кардинала Кир Йосифа.

Юрій Цибрівський

ПАСИНКИ

Макіївський холодильник уже у вересні повинен прийняти першу партію м'яса, — пише 8 липня кореспондент „Радянської України". — Проте головне приміщення позіхає відкритими стінами, майбутня водонапірна вежа ледь піднялася від землі.

Побутові будови — це пасинки, — каже сам кореспондент.

ЩО ЧЕКАЄ НА МОЛОДОГО ФАХІВЦЯ

Доцент і проректор Київського політехнічного інституту І. Труш розповідає 8 липня в „Радянській Україні" про розподіл молодих фахівців.

Цей розподіл, — каже він, — провадиться за рік до закінчення інституту. Життя, як відомо, не стоїть на місці. За рік відбувається немало змін. Деякі випускники встигають завестися родинами, а це саме часто і є перешкодою при прийманні на роботу за місцем призначення, бо підприємства не завжди можуть забезпечити родин мешканням.

КОРОП, ЩУКА І ЛЯЩ ІЗ ДНІПРА

На „Кременчуцькому морі" ловлять рибу. Щодоби рибалки наловлюють близько 60 центнерів коропа, щуки, ляща, — пише „Радянська Україна" з 7 липня.

Курс українського назвознавства відбувся в УВУ

Мюнхен. — (А. В - Б.) В рамах Літніх Курсів УВУ, що відбуваються в Мюнхені, в часі від 5 липня до 20 серпня 1965, вперше в історії української науки переведено курс українського назвознавства під проводом проф. д-ра Яр. Рудницького з Манітобського Університету у Вінніпеґу, Канада. Курс складався з викладів на тему теорії і практики назвознавчих дослідів, методологічних питань та огляду пройдених дослідів в ділянці ономастики в Україні та на еміґрації.

Окрему увагу присвячено проблемі функцій назв у літературному творі. Паралельно до викладів відбувався семінар, на якому прочитано та продискутовано такі доповіді: „Функції назв у поетичних творах Т. Шевченка (І. Ґерус-Тарновецька), „Канадійські назви в творах українських письменників в Канаді" (Б. Білаш); „Мотиви хресного найменовання" (П. Кузь); „До Самчукового назовництва" (А. Власенко-Бойцун), „Зміни українських прізвищ в Америці" (В. Стан.), „Здрібнілі імена" (М. Крива).

На окрему увагу заслуговувала виставка старовинних мап України (включно з картами Боплана), що її зорганізував з нагоди курсів інж. Дмитро Андрієвський, який дав також на одному із семінарів цікаву доповідь про розвиток картографії України. Число учасників було 20 осіб.

З глибоким смутком повідомляємо Друзів, Знайомих та все Українське Громадянство, що дня 8-го серпня 1965 р. у Брукліні в шпиталі Kings County, після довгої і тяжкої недуги помер на 75-му році життя

СВ. П.
Д-р БОРИС СТАВІНСЬКИЙ

сотник Армії Української Народньої Республіки.
ПАНАХИДИ відбудуться у понеділок, 9-го і вівторок, 10-го серпня ц. р. в год. 7:30 вечора в похоронному домі П. Яреми, а в середу, 11-го серпня 1965 р. в год. 9:00 ранку Тлінні Останки Покійного будуть перевезені на Український Православний Цвинтар у Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
НАЙБЛИЖЧІ ПРИЯТЕЛІ

Всім кол. Українським Воякам та Громадянству подаємо сумну вістку, що дня 8-го серпня 1965 р. у лікарні у Брукліні, Н. Й. вибув назавжди з комбатантських рядів на 75-му році трудолюбивого життя, наш Незабутній Побратим по Зброї

СВ. П.
Д-р БОРИС СТАВІНСЬКИЙ

сотник Дієвої Армії УНР, учасник Визвольної Боротьби України, відзначений Хрестом Симона Петлюри і Воєнним Хрестом, член-основновоположник Об'єднання б. Вояків Українців в Америці та діяльний член нашого Відділу ОбВУА, тихий і ревний громадський діяч.

Членів ОбВУА закликаємо віддати померлому Побратимові останню послугу якнайчисленнішою участю в Панахидах і похоронах.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
УПРАВА ОбВУА — Відділ Ню Йорк

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

З приводу тяжкої втрати смерти, 4 серпня 1965 р.,

Д-ра Євгена Кондратовича ПРИХОДЬКА

Голови Представництва ВО УНРАДИ у США, українського громадського діяча, висловлюємо глибоке співчуття Дружині, Родині і Друзям Покійного.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ЙОМУ!
УПРАВА УВАН у США

Замість квітів на свіжу могилу сл. пам'яти Особистого Секретаря п. Президента Української Народньої Республіки і Секретаря Головної Управи Об'єднання Прихильників УНРеспубліки

Д-ра РОМАНА АВДИКОВСЬКОГО

та Голови Представництва ВО УНРади в ЗДА

Д-ра Інж. ЄВГЕНА ПРИХОДЬКА

Товариство Прихильників Української Народньої Республіки м. Нюарку, Н. Дж. складає 25 дол. на потреби Державного Центру УНР.

Управа Т-ва Прихильників УНР
м. Нюарку, Н. Дж.

З глибоким смутком повідомляємо Рідних, Друзів, Знайомих і весь Український Народ, який Він так дуже любив, що у п'ятницю 6-го серпня 1965 р. о год. 12-ій ночі відійшов несподівано у Вічність наш Дорогий і Незабутній МУЖ, БАТЬКО, ДІД і ТЕСТЬ

ІНЖ. ІВАН АНДРІЯНОВИЧ ДЯЧЕНКО

народжений 24-го листопада 1905 року в Полтаві на Україні.

ЗАУПОКІЙНА БОГОСЛУЖБА була відправлена в понеділок, 9-го серпня 1965 р. о год. 7-ій вечора в похоронному домі П. Яреми в Ню Йорку. **ЗАУПОКІЙНУ ЛІТУРГІЮ** відправлено у вівторок 10-го серпня ц. р. о год. 10-ій ранку в Православній Церкві св. Тройці при Брум стріт в Ню Йорку і похорон відбувся цього ж дня на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружина — ТЕТЯНА
Доньки — ЛЯРИССА і ОЛЕКСАНДРА
Заті — ЧАРЛЗ БЕРНГАРДТ і ТОМАС КОХМАН
Внуки — ХРИСТОФОР, ЛЯРИССА, ВАЛЕРІЯ, АНДРІЯНІТА та СВІТЛАНА

Пластунський день і 20-річчя „Хмельниченків" на Бобрівці

Оселя Бобрівка в стейті Коннектикат відома з того, що там щороку таборують пластуни.

В цьому році в окремих таборах перебували там пластові нозачки (37 і 10) під проводом пл. сен. Н. Самокішин, пластунки юначки (53 і 8) під проводом ст. пл. Н. С. Павлюк і пластуни юнаки (63 і 9) під проводом ст. пл. Б. Павлюка.

Справи оселі були у віданні її управителя п. В. Теслюка. Медично-аптечний зиряд для пластових таборів безкоштовно дав д-р М. Яцух. Медсестрою була п. Варварів. На суботу й неділю приїжджали на оселю пл. сен. С. Чайківський і пл. сен. М. Солук — представники Окружної таборової комісії. В неділі таборовики мали Службу Божу обидвох віровизнань.

Цього літа в рамках Пластунського дня організовано після двотижневого таборування, „Хмельниченки" святковою зустріччю відзначили 20-річчя існування свого куреня. А що запрошення і програмки святкувань 20-річчя куреня були надруковані й розсилані вже кілька тижнів наперед, то на Бобрівку приїхало багато пластунів і гостей.

Святкове відзначення 20-річчя „Хмельниченків" відкрив командант 27-го куреня УСП-в „Хмельниченки" ст. пл. О. Павлюк у суботу, 17-го липня. На місце збірки, на якому стояли 4 члени 23-го куреня УПС-в „Хмельниченки", запрошено приявних тоді пан-отців — о. О. Волянського з Колчестеру та о. М. Баландюка з Гартфорду. Збіркою Хмельниченків і всіх таборів проводив ст. пл. З. Ушак. Наказ відчитав курінний писар ст. пл. Р. Гарасимів. А кінцевою точкою відкриття був виступ новачок, які від свого табору побажали Хмельниченкам козацького завзяття і державницького духа і в дарунку передали виконаний на березовій корі герб гетьмана Б. Хмельницького. Дарунок табору новачок уміщено потім як прикрасу на щоглі табору „Хмельниченків".

Після відкриття відбувалися спортові змагання.

Увечір були дві ватри. Перша на воді на озері з виступом пластунів у козацькому військовому зиряді — ватра „Хмельниченків", на якій промовляв предсідник „Хмельниченків" (2 курені) пл. сен. Я. Шегрин. Друга на поляні — ватра таборів, на якій промовляв голова Окружної таборової комісії пл. сен. С. Чайківський. Слово із побажаннями для старших і молодших „Хмелів" виголосив представник „Сіроманців", які в той час на Бобрівці мали засідання своєї Курінної ради. У різноманітній програмі ватри таборів виступали також два старші „хмелі" — пл. сен. Я. Шегрин і пл. сен. В. Бакалець у запорізькому танці „Двобій на шаблі". Ватра тоді пригасала і було видно як від шабель летіли іскри. З тим самим танцем на другий день виступали молоді „хмелі" на пописі таборів.

В неділю 18-го липня вранці о. Ф. Коваленко з Гартфорду відправив Службу Божу УАПЦ, а перед полуднем о. М. Баландюк відправив Службу Божу УКЦ і посвятив новий пластовий стяг 27-го куреня УСП-в „Хмельниченки".

Після обіду була дефіляда всіх таборів, а після дефіляди кінцева обрядовість у зв'язку з посвяченням нового курінного стягу — вбивання цвяшків у щит.

По полудні на головній площі були пописи поодиноких таборів. Новачки в народних строях під проводом сестричок, які були так само з народних строях , виступивши з хороводами і вправами з піснями, дали показ української народної ноші. Юначки в руханкових строях виступили з руховими вправами (вежі й інше), а юнаки взяли участь у піонерському змагу, а потім із пластунськими палицями дали показ складного впоряду. Виступи були переплітувані українськими народними танцями у виконанні юнаків і юначок. Програмою виступів кермував пл. сен. В. Бакалець, член 23-го куреня УПС-в „Хмельниченки".

-мт.

СИРАКЮЗИ, Н. Й.

ЗАКІНЧЕННЯ НАВЧАННЯ В ШКОЛІ УКРАЇНОЗНАВСТВА

19-го червня відбулося закінчення шкільного року в Школі Українознавства ім. Лесі Українки.

В цьому році вписався до школи 151 учень, а закінчили школу 148. Всіх кляс було 11, від 1-ої до 9-ої , садочок і англомовна кляса. Школу провадить 3-членна Управа: Марія Логаза, Михайлина Величко і Фалина Войтович. Склад учительського збору: мгр. Ст. Чорній, Ольга Чорній, Надія Сеник, д-р Евгенія Єржківська, Софія Фраціян, Ганя Возняк, Надія Пилипишин і всі три учительки, які входять до Управи.

Навчання відбувалося кожної суботи. Кляси від 1 - 3, садок і англомовна навчались по 3 години, всі вищі кляси по 4 години. Днів навчання було 36, годин навчання 108 (нижчі кляси), 144 (вищі кляси).

Якщо йде про успішність у навчанні, то вона предстовляється так: з відмінним успіхом закінчили — 3, з дуже добрим — 44, з добрим — 42, з задовільним успіхом — 34, поправки на час вакацій — 14, незадовільний успіх — 1, некласифікований — 1,садок 9, разом — 148.

Школа відсвяткувала в цьому році Свято 22-го Січня, на якому кожна кляса давала якусь точку, та висвітлювано дітям кольорові види Києва, день народження патронки школи Лесі Українки і Шевченківські роковини.

В клясах 3, 4 і 6 були проголошені внутрішньо клясові змагання в читанні книжок, в уживанні розговірної української мови і в добрих оцінках в навчанні. Нагороди здобули: В клясі 3-ій: 1-ше місце: Федорович Ігор, Миколаєвич Анна, Воскобійник Марина і Косяк Лідо. 2-ге місце: Мельничук Іван. 3-тє місце: Шаран Марта, Чорній Ліля.

В клясі 4-ій: 1-ше місце: Сеник Оксана, 2-ге — Тишко Богдан, 3-тє — Войтович Андрій, 4-те — Войтович Ляля.

В 6-ій клясі: 2-ге місце: Миколаєвич Ірина і Рубич Тарас. 3-тє — Александрович Марія. Першого місця не здобув ніхто через брак відповідної скількости пунктів за вживання розговірної української мови.

11-го червня відбувся в нашій школі іспит закінчення середнього ступня навчання, що його здають учні по закінченні 8-ої кляси. В цьому році цей іспит склали: Ганя Александрович, Роман Гречко, Михайло Качмар, Володимир Мазурик (з дуже добрим успіхом), Ольга Надвірська, Петро Пилипишин і Роксоляна Тим'як (з дуже добрим успіхом). Разом з учнями 8-мої кляси склали цей іспит 3 учениці з Бінґемтону, вони навчалися приватно на курсі, що його провадив мгр. Василь Іванонько. Імена учениць: Леся Добрянська, Оксана Здеб і Марія Коропей.

Адміністрацію школи провадив в цьому році Батьківський Комітет, вибраний на Загальних Зборах Батьків 26-го жовтня 1964 р. в складі: голова — пані Олександра Лоґуш, заступник — пан Степан Грицик, секретар — пан Михайло Микитин, скарбник — пан Петро Башуцький, референт дижурів — пан Михайло Шоробура. Контрольну Комісію очолив пан Микола Павлів. Члени — Євген Гусак і Дмитро Ділай.

4 стипендії для незаможних учнів склали в цьому році : 68 Відділ Союзу Українок, — 1, пані „Х" — 1, учителі школи — 2. Стипендії були у висоті 30 долярів на рік.

19-го червня відбулося закінчення шкільного року, що його розпочато Молебнем до Серця Христового, який відправив о. дек. В. Середович. Опісля була програма у виконанні всіх кляс, а на закінчення роздано дітям свідоцтва і нагороди пильности у виді гарних українських книжок. На залі крім дітей і батьків були приявні отці парохи українських церков: католицької — о. В. Середович і православної — о. Т. Шпаченко.

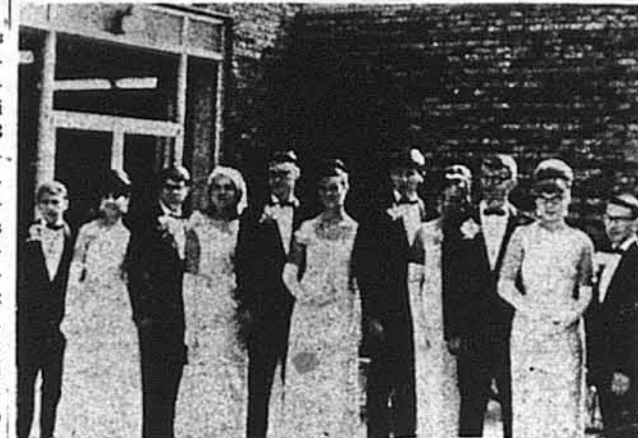
Молитвою „Боже Великий" закінчено цю останню в цьому році шкільну імпрезу.

Управа Школи Українознавства ім Лесі Українки в Сиракюзах.

● У Бамберґу в Західній Німеччині 20-річний дентистичний помічник Райнгард Войцік признався, що він понамазував був на різних пам'ятниках і жидівських нагробниках свастику. Войцік мріяв про те, що стане володарем Німеччини і у 1990 році доведе до її з'єднання.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

ДЕНЬ ҐРАДУАНТА

ҐРАДУАНТИ СЕРЕДНІХ ШКІЛ РОЧЕСТЕРУ. — Стоять зліва): Роман Волянський — йде на студії медицини University of Rochester; Оля Саламаха (хемія) — Brockport State Teacher's College; Сергій Гошовський (студії драми) — Syracuse University; Леся Кольцьо — Fashion Design, Academy of the Sacred Heart Fashion Institute of Technol., New York; Юрій Шутер (студії хемії) — University of Rochester; Зеня Дідошак (дентистика) — University of Buffalo; Юрій Овад (інжинерія) — University of Union College; Іка Кознарська — Liberal Arts University of Syracuse; Юрій Повх (нуклеарна фізика) — Massachusetts Institute of Technology, Cambridge; Надя Матіїв (біологія) —Fredonia State College; Андрій Білик Liberal Arts, Monroe Community College.

Заходом Комітету Батьків відбувся в Рочестері 20-го червня цього року День Ґрадуанта.. Група батьків задумала підчеркнути значення нашої доростаючої молоді, що шукає шляхів у майбутнє, яка заінтересована у вищих студіях, бажає зайняти позиції в суспільності та оформити себе і в рядах нашої української спільноти.

Цей гурт молоді виріс в однакових умовинах. Більшість з неї — це друзі з раннього дитинства, що їх зблизили новацькі й юнацькі табори, школа українознавства та товариські зв'язки їхніх батьків. Ця молодь стала теер на порозі зрілого життя., що його характеризує свобода дії, пов'язана з неухильною відповідальністю за свої рішення. Ця молодь не тільки дорога особисто батькам, але такою вона є і для цілої української громади. Це гарна й сильна група, що сповняє нас гордістю та дає запоруку на сповнення наших надій.

Батьки доложили всіх старань, щоб День Ґрадуанта був святочним і незабутнім. Подбано не тільки про елегантне зовнішнє оформлення, але передусім про глибокий моральний зміст. Батьки ґрадуантів були вдячні пластовим виховникам та громадянству, які великою численністю піддержали цей почин. Імпреза ця вийшла далеко поза рямці приватного, вузького свята, а дістала виразний суспільний характер.

Запрошення на цю урочистість, оформлене молодим мистцем проф. Володимиром Пилишенком, настільки якісне, що знайшло місце в збірці музею УВАН в Ню Йорку.

Богослуження, спільне св. Причастя, слова священиків і їхня присутність на бенкеті надала поваги й змісту цьому особливому дневі. Промова від імені батьків знайшла живий відгомін у серцях ґрадуантів. Багато цінних слів впало напевно на добру почву та залишило у них і в присутніх гостей, незабутнє враження. Побажання успіхів від Станичного Пласту і бувших виховників заторкнули струни минулих, так дорогих переживань. Слова подяки від імені ґрадуантів були щирі, безпосередні, невимушені.

Молода група у вечірніх строях, гурт гостей, модерна заля і добра музика під час балю — надавали гідности й чару цій імпрезі.

Це був День Нашої Молоді, за яку ми гроді, і яка, ми віримо, прийде заповнити наші місця.

Дохід з балю в сумі долярів 50 — зложено на Фонд Катедри Українознавства.

П. А. К.

МОЗАЇКИ НА КРИЛАХ ГОЛУБІВ

(Закінчення зі стор. 2)

то, був також мистцем „да Камера", але, за істориком, дослівно: „худої вартости". Для його синів доля була ласкавіша: Джянантоніо здобув славу блискучого мистця. Він ішов із смаком часу: реторичний, гладкий, його образи витончено викінчені. Другий, Франческо, був у тіні, маловідомий. Сьогодні — першого забули, за реторикою — пропав. Другий, Франческо, стоїть на вершку цього мистецького світу. Він бо, у часи свого діяння, пішов поза межі свого часу: він став синтетичний, його твори зворушують, він схоплює хвилину життя, що довкола нього проявляється. Він — як каже історик — „схоплює світло своєї Венеції, своєї ляґуни й передає її поезію; він перший відчув чар піль і села". Очевидно, відгомони кольорів Венеції, із мистців повного ренесансу найкраще відчував Паольо Веронезе, але він іще не зглиблював їх. А згодом, „тремтючі ясністю мазка Франческо Ґуарді є найвищів венеційської й невенеційської школи 1800 років". Між красвидописцями: Антоніо Каналь, 1697 - 1768, Б. Бельльотто, 1700 - 1780, — Франческо Ґуарді є найвидатніший. Є мистецтвознавці, що сміливо ставлять Франческо Ґуарді як передвісника Монтічелля, Фонтанезія і Констабля.

**

Чудова якась фантасмаґорична оця Венеція. Коли сонце зайде й залишить по собі ще сяйво на небі: тоді ляґуна грає срібно-оселедиовими тонами.

Проте, таки найкраща Венеція — восени! тоді, на крилах голубів я вичуваю мозаїки св. Марка. Ляґуна — повна неба! хочеться порадити мистцям: До Венеції прибуваєте восени, бо лиш тоді скриває вона тайну краси своїх тонів.

27 червня 1965.

Мих. Островерха

Як у середні віки

Шостка. Фабрика хемічних реакторів. Довкола великого стола робітниці одноманітними рухами розтасовують та запаковують сипучі продукти. Одні важать, інші наповнюють пакети, треті загортають, наклеюють наліпки, складають до скринь. Тонни, десятки тонн треба розділити на частини по двісті, по сто і менше грамів. І все вручну. За допомогою примітивних терезів та важків, як це робили у середні віки.

А миття слоїків? А пакування? — запитує спеціяльний кореспондент часопису „Рабочая Газета" А. Хандрос (часопис з 6 липня), і тут же відповідає: „Миття великих десятилітрових слоїків роблять за допомогою . . йоржа. Важка, непродуктивна праця! Вручну наклеюють наліпки . . . У пакувальному відділі єдиний показник техніки це молоток і цвяхи" . . .

Подібне і на Донецькій хемічній фабриці. Сотні тонн фабричної продукції пакують руками.

— Хіба не було спроб застосувати механізацію? — запитує другий кореспондент часопису „Рабочая Га-

ІНСТРУКТОР — ЦЕ БДЖОЛА

Інструктор, — пише „Молодь України" з 7 липня, — це вояк переднього фронту, це ніби бджола, яка збирає пилок і переносить його на іншу рослину.

Тепер вимоги до інструктора глибші, — каже часопис: — бувати в селах не наїздами, не „обскакувати" за день кілька колгоспів, а вдумливо організовувати походи молоді, вечори, диспути і навіть вказувати, яку книгу взяти в бібліотеці.

ЧИМ КОЛУПАТИ В ЗУБАХ?

Так названо гумореску в січневому числі „Перця". В ній розповідається про те, що в Україні не приділяють уваги виробництву зубочисток. Тепер Укрраднаргосп дав вказівку негайно наладити це виробництво. На фабриці виготовляють автомат, що забезпечить виробництво 100 тисяч щіток щомісяця. Будуть виробляти зубні щітки в Києві.

В Одесі та Львові плянують виробляти щітки з пера та пляcтмаси.

ТАРЗАН, ч. 5477. В оточенні мавп.

Божевільна паніка найшла на Ріда і він пробував втекти від мавп.

Але він спотикався і падав в безпорадній масі . . .

Дозволяючи, щоб ціле плем'я мстивих тварюк оточило його, щоб вбити.